
Siedemnastolecie Oddziału Stołecznego Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich : wspomnienia i refleksje

Niepodległość i Pamięć 13/3 (24), 379-391

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Siedemnastolecie Oddziału Stołecznego Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich – wspomnienia i refleksje

Celem niniejszego opracowania jest zwięzłe przedstawienie dotychczasowej działalności i dorobku Oddziału Stołecznego naszego Towarzystwa, a zarazem przypomnienie, iż jeszcze przed powstaniem tej organizacji środowiska zamieszkałych w Warszawie lwowian podejmowały różnorodne inicjatywy popularyzujące – często w warunkach konspiracyjnych – wielowiekową polskość Miasta zawsze Wiernego.

Kierując się porządkiem chronologicznym zacznę więc od przedstawienia najważniejszych faktów świadczących o działaniach środowisk lwowskich Warszawy, podejmowanych w tym zakresie od przełomu lat 70 i 80. Musimy pamiętać, że był to czas, gdy w PRL obowiązywała cenzura prewencyjna tępiąca tematykę lwowską w środkach masowego przekazu. Przecistawianie się „zapisowi cenzorskiemu” na wszelkie treści pokazujące wielowiekową historyczną polskość Miasta Semper Fidelis wymagało wówczas nie lada odwagi. A jednak znaleźli się ludzie, którzy w warunkach konspiracyjnych robili swoje, nie zważając na grożące im szykany i represje. O tych właśnie odważnych ludziach chciałbym tu opowiedzieć.

W czasach PRL kolejne rocznice zwycięskiej Obrony Lwowa w listopadzie 1918 roku były tematem tabu. Zapis cenzorski nie pozwalał na ich przypomnienie. Warszawscy lwowianie znaleźli jednak pewien wybieg: oto przez lata ukazywały się w „Życiu Warszawy” nekrologi zawiadamiające o mszy za duszę ś.p. Jurka Bitschana. Dla zorientowanych było oczywiste, że jest to msza za Obrońców Lwowa, Jurek Bitschan – 14-letni bohater poległy w dniu 21 listopada 1918 roku – stał się bowiem symbolem zwycięstwa Orląt Lwowskich nad Ukraińcami w walce o polski Lwów. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności cenzorzy czytający nekrologi przewidziane do publikacji w „Życiu Warszawy” nie wiedzieli, kim był Jurek Bitschan i nie stawiali przeszkód w zamieszczeniu w tym dzienniku zawiadomień o mszy św. za jego duszę...

Od roku 1978 w kościele św. Krzyża w Warszawie odbywały się już regularnie listopadowe msze za Orłęta Lwowskie. Organizatorką i animatorką tych rocznicowych nabożeństw była Danuta B. Łomaczewska, wielce zasłużona dla Lwowa autorka licznych fotografii artystycznych: zdjęć zabytków, a także portretów przedstawicieli polskich środowisk twórczych.

Z inicjatywy Danuty B. Łomaczewskiej po każdej takiej mszy odbywała się część artystyczna, w trakcie której znani aktorzy scen warszawskich recytowali wiersze i śpiewali pieśni poświęcone Miastu Zawsze Wiernemu i jego Obrońcom. Dodajmy, że w roku 1985 – z okazji 67 rocznicy Obrony Lwowa Danuta B. Łomaczewska wydała w drugim obiegu okolicznościową jednodniówkę pt. „Semper Fidelis”. Tradycja odprawiania w kościele św. Krzyża listopadowych mszy przetrwała do dziś. Warto tu odnotować, że w drugim obiegu wydawniczym ukazały się też dwa autorskie zbiory wierszy o lwowskiej tematyce. Mam tu na myśli dwutomowe wydanie utworów poetyckich znakomitego znawcy dziejów i kultury Lwowa, arcylwowianina doc. dr hab. Witolda Szolgini (1923-1996). Pierwszy z tych tomów zatytułowany „Krajobrazy syrdeczny” zawierał wiersze pisane lwowskim bałakiem i opublikowany został pod pseudonimem Tolu z Łyczakowa w roku 1984, a jako wydawcę podano „Oficynę lwowską”. Tom drugi pt. „Kwiaty lwowskie” wydany „na prawach rękopisu” w roku 1987 obejmuje utwory poetyckie pisane literacką polszczyzną.

Do Lwowian szczególnie zasłużonych należał niewątpliwie historyk doc. dr hab. Artur Leinwand, dla którego największą życiową pasją był Lwów, jego dzieje i kultura, co propagował organizując seminaria lwowskie. Następny zasłużony lwowianin inż. Zbigniew Groll stworzył w roku 1984 sekcję kresową przy Staromiejskim Kole Terenowym PTTK. W ramach jej działalności zapraszani przez inż. Z. Grolla prelegenci wygłaszali pogadanki, których tematyka związana była z historią i geografią ziem kresowych oraz z biografiami wybitnych Polaków, którzy wnieśli wielki wkład do kulturalnego i naukowego rozwoju tych terenów. Ponadto inż. Z. Groll organizował w latach 80. niedzielne „Spacery po lesie powsińskim i kabackim”, w trakcie których wygłaszał własne prelekcje tematycznie związane ze Lwowem i Kresami Wschodnimi.

Reasumując należy stwierdzić, że lwowskie i kresowe środowiska Warszawy prowadziły – szczególnie w latach osiemdziesiątych – ożywioną i różnorodną działalność popularyzatorską, której celem było pokazanie wielowiekowej polskości Lwowa i Kresów Wschodnich. Pamiętajmy, że działo się to w trudnych warunkach reżimu komunistycznego, który zwalczał na wszelkie sposoby promowanie tej tematyki. Wielu organizatorów opisywanych powyżej działań doznało represji ze strony Służby Bezpieczeństwa.

Powstałe w końcu 1988 roku Towarzystwo Miłośników Lwowa nie rozpoczęło więc swej działalności na „glebie jałowej”, lecz mogło nawiązać i nawiązywać do bogatego dorobku tych właśnie odważnych i zasłużonych ludzi. 22 września 1988 roku zostało zarejestrowane Towarzystwo Miłośników Lwowa we Wrocławiu, mieście, w którym po II wojnie światowej osiedliło się szczególnie liczne grono ekspatriowanych Lwowian.

To tam właśnie pochodzący ze Lwowa ludzie nauki i lwowskie elity inteligentkie odegrały w okresie powojennym dominującą rolę w budowaniu wyższych uczelni, przede wszystkim Uniwersytetu i Politechniki oraz w odrodzeniu wielu innych placówek naukowych i kulturalnych o lwowskim rodowodzie, takich jak np. Biblioteka i Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Towarzystwo Miłośników Lwowa we Wrocławiu przekształcone zostało w Zarząd Główny, co dało podstawę do tworzenia oddziałów terenowych.

W Warszawie, grupa inicjatywna, wywodząca się z Koła terenowego PTTK oraz uczestników pierwszego, bardzo licznego zebrania informacyjnego doprowadza do walnego zebrania założycielskiego w dniu 17 grudnia 1988 roku, na którym utworzono Oddział Stołeczny Towarzystwa Miłośników Lwowa, powołano jego Zarząd, Komisję Rewizyjną, Sąd Koleżeński.

Oddział Stołeczny Miłośników Lwowa uzyskuje w dniu 8 lutego 1989 roku pod nr 263 decyzję o rejestracji, wydaną przez Wydział Społeczno-Administracyjny Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. Prezesem został Jerzy Janicki, wiceprezesami Adam Hollanek i Witold Szolginia, sekretarzem Janusz Schminnda, skarbnikiem Maciej Podłowski. W skład Zarządu weszło 30 osób, Komisji Rewizyjnej 3 osoby, Sądu Koleżeńskiego 8 osób. W składzie Zarządu był również niedawno zmarły Kazimierz Górski.

Zarząd wytyczył sobie program działania w następujących kierunkach:

- najważniejszym kierunkiem było zajęcie się problemami dzisiejszego Lwowa oraz problemami związanymi z życiem polskiej mniejszości narodowej we Lwowie i na Kresach,
- działalnością na rzecz członków TML oraz mieszkańców Warszawy. Przypomnienie i przybliżenie wkładu Lwowa oraz miast i miasteczek Małopolski Wschodniej w dorobek naukowy, kulturalny i gospodarczy Polski na przestrzeni dziejów.

Inicjatywa kierownictwa i pracowników bazy Energopolu we Lwowie i rozpoczęcie czynu społecznego nad porządkowaniem dostępnej części Cmentarza Obrońców Lwowa znalazła natychmiastowy oddźwięk w Zarządzie Oddziału:

- zawiązano wspólnie z Energopolem i Towarzystwem Śpiewaczym Harfa Radę Funduszu Rekonstrukcji Cmentarza Obrońców Lwowa,
- wydano wspólnie z Fundacją Kultury Polskiej odezwy o ratunek dla cmentarza, jako pomnika chwały i bohaterstwa w obronie Ojczyzny,
- zainteresowano tym problemem Prezydenta oraz ministra Obrony Narodowej i uzyskano ich wsparcie finansowe,
- opracowano szkice architektoniczno-plastyczne umożliwiające rekonstrukcje grobów,
- opracowano projekt odbudowy kaplicy cmentarnej,
- pertraktowano wspólnie z Konsulem RP we Lwowie z władzami miasta (z wynikiem pozytywnym) o ogrodzenie cmentarza i wyprowadzenie z terenu cmentarza zakładu betoniarskiego.

Ogromne zaangażowanie moralne i materialne Energopolu we Lwowie, a przede wszystkim dyr. Józefa Bobrowskiego doprowadziło do uporządkowania górnej części cmentarza, groby zostały zgodnie z projektem obramowane. Dokonano też renowacji na cmentarzu Łyczakowskim grobu powstańca styczniowego 1863 roku gen. Antoniego Jeziorańskiego.

Na wniosek Zarządu Towarzystwa dyr. Józef Bobrowski otrzymał medal Ministra Kultury i Sztuki oraz doroczną nagrodę Ministra Spraw Zagranicznych.

Zarząd Oddziału Stołecznego ma swój znaczący udział w wydaniu po 45-ciu latach gazety w języku polskim we Lwowie. Uzyskano w Zarządzie „Wspólnoty Polskiej” zgodę na finansowanie *Gazety Lwowskiej* do końca 1992 roku oraz zabezpieczenia jej druku w Rzeszowie i wyposażono w drukarnię komputerową z uzyskanych funduszy specjalnych Urzędu Rady Ministrów.

Po rezygnacji Jerzego Janickiego z funkcji Prezesa (obecnie pełni funkcję Honorowego Prezesa Oddziału) jego następcą został inż. informatyk Janusz Schminda.

Kolejnymi Prezesami byli: Janusz Wasylkowski – dramaturg, poeta, kolekcjoner leopolitanów, autor wielu książek o tematyce lwowskiej, dyr. Instytutu Lwowskiego w Warszawie, redaktor naczelny „Rocznika Lwowskiego”; inż. Zbigniew Groll; wieloletni kapelan Kresowiaków ks. Janusz Popławski. Po śmierci ks. Popławskiego od roku 2000 funkcję tę pełni Ryszard Orzechowski żołnierz AK obszaru lwowskiego, wiceprezes Krajowego Związku Kombatanatów AK założonego przez gen. Mieczysława Borutę-Spiechowicza. W roku 1944 Ryszard Orzechowski wraz z Franciszkiem Maurerem umieścił na wieży Ratusza flagi alianckie, w tym polską.

Zarząd organizował pomoc w postaci paczek świątecznych dla najuboższych środowisk polskich we Lwowie i na Kresach, spotykając się z dużą ofiarnością mieszkańców Warszawy oraz instytucji.

Zarząd powołał pełnomocnika ds. polskich szkół i przedszkoli we Lwowie i na Kresach został nim mgr inż. Witold Reiss. Dzięki jego ofiarnej pracy udało się nawiązać ściśle kontakty ze szkołami polskimi we Lwowie, Dowbyszu, Berdyczowie i Mościskach.

Dzięki staraniom Zarządu szkoły z polskim językiem nauczania zostały zaopatrzone w:

- pełne zestawy biblioteczne,
- meble tj. biurka, regały szafy krzesła,
- paczki świąteczne dla każdego ucznia i nauczycieli.

Dzięki staraniom Zarządu zorganizowano kolonie w Polsce dla dzieci z Kresów, pomagano w uzyskiwaniu stypendiów na studia dla młodzieży z Kresów.

Godnym odnotowania zjawiskiem jest praktykowana od lat przez kilka szkół warszawskich (przede wszystkim tych dwóch, które noszą imię Orłąt Lwowskich) wymiana wizyt z dwiema polskimi szkołami we Lwowie. W jej ramach grupy młodzieży z lwowskich szkół nr 10 im. Marii Magdaleny oraz nr 24 im. Marii Konopnickiej odwiedzają Warszawę. Na zasadzie rewanżu

młodzież ze szkół warszawskich wyjeżdża do Lwowa. Patronat nad tą ze wszech miar pożyteczną akcją obejmuje również nasz Oddział i dzięki jego staraniom Gimnazjum nr 27 im. Orłąt Lwowskich w Warszawie otrzymało za swoją działalność Krzyż Drugiej Obrony Lwowa – nadany przez Kapitułę Orderu. W czasie pełnienia funkcji Prezesa Ryszarda Orzechowskiego ożywiła się działalność Zarządu.

Z inicjatywy Prezesa Ryszarda Orzechowskiego powstało na terenie kraju 27 Kół Młodzieżowych Miłośników Lwowa w szkołach noszących imię Orłąt Lwowskich. Warto w tym miejscu przypomnieć, że już w okresie międzywojennym, dokładnie w dniu 24 maja 1938 r. Publicznej Szkole Powszechnej nr 88 przy ul. Białołęckiej 36 w Warszawie nadano imię Orłąt Lwowskich. Delegat Związku Obrońców Lwowa, wiceprezes Kwiatkowski wziął udział w tej uroczystości i w poświęceniu sztandaru, ofiarował też szkole brązową plakietkę z herbem Lwowa. 38-osobowa grupa uczniów tej szkoły pod opieką 4 nauczycieli przybyła w listopadzie 1938 r. do Lwowa, by wziąć udział w obchodach 20 rocznicy Obrony Miasta. Ostatnio Koło Miłośników Lwowa i KPW powstało na Uniwersytecie Warszawskim.

Oddział Stołeczny Towarzystwa od początku swego istnienia przywiązuje szczególną wagę do nawiązywania współpracy ze środowiskami młodzieżowymi i popularyzowania wśród ludzi młodych tematyki lwowskiej i kresowej. Jest to zadanie niezwykle ważne, bowiem z przyczyn czysto biologicznych szereg lwowian pamiętających i kochających Gród Semper Fidelis gwałtownie topnieją. Na naszych oczach odchodzi ostatnie pokolenie ekspatriowanych byłych mieszkańców Miasta pod Wysokim Zamkiem. Powstaje zatem pilna potrzeba przekazania młodszej generacji całej naszej miłości do Lwowa i nostalgicznej pamięci o nim. Tak przejmująco ujął to wyzwanie Marian Hemar w swych „Strofach lwowskich”:

„Do czyich rąk ostatni z nas
Odda chorągwi drzewce? Komu
Przekaze, gdy nadejdzie czas,
Aby ją cało niósł do domu ?
Gdzie są te ręce, w które my
Oddamy nasze gwiazdy, szarfy,
Pieśni, marzenia, struny, harfy,
Przysięgi, krzyże, wiersze,
Lwy?”

Od 1997 roku w Dniu Święta Zmarłych organizujemy kwestę na cmentarzach warszawskich, głównie na Cmentarzu Powązkowskim i na terenie Cmentarza Wojskowego. Zebrane pieniądze przekazujemy do Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa na zasilenie funduszu niezbędnego do konserwacji, renowacji i pokrycia kosztów utrzymania służb porządkowych na Cmentarzach Obrońców Lwowa, Łyczakowskim, a ostatnio również Janowskim. Kwestują członkowie naszego Towarzystwa, studenci i młodzież szkolna. Ogółem przekazaliśmy na ten cel 212 830 zł.

W Dniu Święta Zmarłych zapalamy na grobach pochowanych w Warszawie Obrońców Lwowa znicze, również na grobach we Lwowie zapalane są znicze przekazywane przez nas na ręce Towarzystwa Opieki nad Grobami Wojskowymi we Lwowie.

Warto tu przypomnieć, że Oddział Stołeczny ufundował tablicę poświęconą ostatniemu Prezydentowi Lwowa prof. Stanisławowi Ostrowskiemu na ścianie „Pomordowanym na Wschodzie” kościoła św. Karola Boromeusza na Powązkach.

Od czasu swego powstania Oddział Stołeczny przywiązywał szczególną wagę do działalności na rzecz dzisiejszego Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. Działania w tym zakresie mają różnorodne formy: od lat organizowana jest akcja przekazywania Polakom zamieszkałym na ziemi lwowskiej paczek z żywnością, odzieżą, lekarstwami i środkami higieny oraz książek i darów pieniężnych. Oddział Stołeczny podejmuje różnorodne działania na rzecz popularyzacji wiedzy i pamięci o Lwowie i Małopolsce Wschodniej.

Corocznie w drugiej połowie listopada odbywają się Dni Lwowa w Warszawie. Składane są wieńce na Grobie Nieznanego Żołnierza w asyście żołnierzy, Pocztów Sztandarowych z udziałem członków Towarzystwa, młodzieży szkół i mieszkańców Warszawy. W kościele św. Krzyża odprawiana jest msza za dusze Obrońców Lwowa. Obchody kończy uroczysty koncert w Galerii Porczyńskich. Sponsorem uroczystości jest Wydział Kultury Dzielnicy Warszawa Śródmieście, ostatnio uroczyste obchody Dni Lwowa zorganizowała również Dzielnicza Wola i Wilanów.

Organizowane są co roku spotkania członków i sympatyków Towarzystwa z okazji Świąt Bożego Narodzenia (opłatek) i Wielkanocy (jajeczko) połączone z tradycyjnym poczęstunkiem i programem artystycznym.

Oddział urządza uroczystości rocznicowe. Przykładem mogą być zorganizowane w maju 2004 r. w Łazienkach Królewskich obchody 100 rocznicy odsłonięcia we Lwowie pomnika Adama Mickiewicza.

Oddział Stołeczny zawarł porozumienie z Muzeum Niepodległości w Warszawie w sprawie utworzenia w siedzibie Muzeum Kolekcji Leopoldis, mającej gromadzić materiały historyczne, muzealne i archiwalne pokazujące prawdę o Lwowie i Małopolsce Wschodniej. Z inauguracją powstania Kolekcji Leopoldis zbiegło się otwarcie w Muzeum Niepodległości wystawy pt. „Lwowskie cymelia”, prezentującej zbiory Jerzego Janickiego, Witolda Szolgini i Janusza Wasylkowskiego. Wystawie towarzyszyły trzy imprezy: „Gawęda o Lwowie”, „Od Lwowa do Warszawy” i „Warszawski weekend ze Lwowem”.

Dotychczas ponad 80 osób ofiarowało Kolekcji Leopoldis ok. 2400 różnego rodzaju eksponatów. Szerszego omówienia wymaga organizowanie pogadanek i odczytów o tematyce lwowskiej i kresowej oraz wieczorów autorskich i spotkań z wybitnymi Lwowianami, co od początku istnienia Oddziału Stołecznego było jednym z priorytetów.

Od roku 1989 do 1991 tzw. Lwowskie Poniedziałki Literackie prowadził Edward Bury. W ich trakcie odbyły się spotkania i wieczory autorskie z taki-

mi ludźmi pióra jak Witold Szolginia, Mirosław Żuławski, Jerzy Janicki, Adam Hollanek czy Jan Ernst, nie brakło też piosenek Jerzego Michotka w jego własnym wykonaniu. Odrębne spotkania dotyczyły książki Józefa Wittlina „Mój Lwów”, także wierszy Mariana Hemara, utworów poetyckich o obronie Lwowa w 1918 roku, odbyły się też wieczory literackie poświęcone twórczości Jana Parandowskiego i Leopolda Staffa.

Od roku 1992 do 1994 Lwowskie Poniedziałki Literackie prowadził Janusz Wasylkowski. A oto tematy niektórych z nich: pogadanki prof. Romana Lotha „Kasprowicz we Lwowie”, Janusza Wasylkowskiego „Folklor Lwowa” i tegoż autora „Lwowiacy w Paryżu” i „Sytuacja polskich organizacji i środowisk we Lwowie” oraz opowieść o pracy nad Encyklopedią Lwowa.

Warto też wymienić odczyty Artura Leinwanda „Początki polskiego czynu zbrojnego we Lwowie” i Krzysztofa Smolany „Lwowiacy w południowej Ameryce”. Ponadto odbyły się spotkania m.in. z Urszulą Jakubowską, autorką książki „Lwów na przełomie XIX i XX wieku”, Leszkiem Majewskim, Danutą Łomaczewską, autorką antologii „Serce wydarte z polskiej piersi. Lwów w poezji”, Józefem Słotwińskim, stypendystą lwowskiego Ossolineum w latach dwudziestych, Janem Ernstem, Adamem Hollankiem, Mirosławem Żuławskim, Marią Kasprowiczową, Jerzym Masiorem, Zdzisławem Nowakiem, autorem „Baśni lwowskich” i Zbigniewem Chrzanowskim dyrektorem Teatru Polskiego we Lwowie.

W grudniu 1994 roku prowadzenie Lwowskich Poniedziałków Literackich przejęła Danuta B. Łomaczewska, która organizowała je do lutego 1999 roku. Tematyka tych spotkań obejmowała między innymi wspomnienia prof. Jerzego Zielińskiego o Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jana Kazimierza, doc. Witolda Szolginia o lwowskiej szkole za sowietów i o Lwowskich Listopadach oraz prof. Mariana Garlickiego o wojennych losach lwowskiego lekarza. Osobiście Danuta B. Łomaczewska wygłosiła następujące prelekcje: „Kobiety w walce o Lwów 1918-1920”, „Bitwa pod Zadwórzem we wspomnieniach współczesnych”, „Fałsz i prawda o lwowskich miesiącach Boja” i „Józef Piłsudski we Lwowie”. Warto przypomnieć też, iż inż. Jan Wingrales wygłosił pogadankę o pracach nad renowacją Cmentarza Orłąt, ks. Janusz Popławski wspominał swoje wędrówki po Kresach, doc. Witold Szolginia przedstawił swoją nową książkę pt. „Z niebios nad Lwowem”, Stanisław Leszczyński mówił o poecie Oświeceni Franciszku Karpińskim, a Wojciech Ziemiński i Danuta B. Łomaczewska prowadzili wieczór dla uczczenia 20 rocznicy śmierci gen. Romana Abrahama.

Nie brakło też programów artystycznych jak np. gościnny występ kapeli „Wesoły Lwów” ze Lwowa czy piosenek w wykonaniu Zbigniewa Kurtycza i Barbary Dunin.

Od czerwca 2000 roku obowiązki prowadzenia spotkań literackich przejęła Ewa Hollanek. Ich tematy to m.in. gawęda ks. Janusza Popławskiego w 80 rocznicę Bitwy pod Zadwórzem, wykład prof. Stanisława Niciei pt. „Rola Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w kulturze polskiej i europejskiej”, pokaz filmu pt. „Podróż do Lwowa lat trzydziestych”, czy wieczór poświęcony poezji

Mariana Hemara połączony z wyświetleniem filmu Jerzego Janickiego „Śpiewający album Lwowa”.

Inne godne uwagi spotkania to opowieść Tomasza Lerskiego o Emanuelu Schlechterze – autorze przedwojennych szlagierów, promocja książki Anny Mieszkowskiej „Marian Hemar od Lwowa do Londynu”, wieczór poświęcony pamięci Witolda Szolgini w 5. rocznicę śmierci, „Spacer po Lwowie” – gawęda Janusza Wasylkowskiego, opowieść Stanisława Leszczyńskiego o twierdzy stanisławowskiej – jej budowie i upadku oraz prelekcja Zygmunta Polatyńskiego „Architektura Lwowa i jej twórcy”.

Już od 10 lat ukazuje się „Biuletyn Informacyjny”, kwartalnik stworzony i redagowany przez Danutę B. Łomaczewską. Do numeru 11 – 1998 rok praca nad zbieraniem materiałów do Biuletynu, przepisywaniem ich na maszynie, aduściacją i nadawaniem im ostatecznego kształtu (jako maszynopisu powielanego) obciążała wyłącznie Danutę B. Łomaczewską. Poczynając od nr 12 do pomocy Danucie B. Łomaczewskiej dokooptowany został Zbigniew Chmielowski, który jako redaktor techniczny przyczynił się do zmiany formy edytorskiej Biuletynu na drukowaną. Ukazało się już 39 numerów tego czasopisma. Jego zawartość jest bardzo różnorodna i bogata treściowo. Znalazły się w nim liczne wspomnienia o Lwowie, jego kulturze i mieszkańcach, opracowania historyczne, wiersze, kronika wydarzeń bieżących, wspomnienia o zmarłych Lwowianach, wywiady z interesującymi osobami, reportaże oraz ikonografia lwowska i kresowa. Będąc swego rodzaju wizytówką Oddziału Stołecznego, Biuletyn pełni ważną rolę w krzewieniu w społeczeństwie polskim rzetelnej wiedzy o Lwowie i Małopolsce Wschodniej.

Od wielu lat Kronikę Towarzystwa prowadzi pani Alicja Kocan – członek Zarządu. Pani Alicja bierze udział w wielu kresowych uroczystościach, na których „reklamuje” nasze Towarzystwo, jego działalność i osiągnięcia.

Przy Oddziale Stołecznym działa pięć klubów: Stryjan, Podolan, Kołomyjan i Pokucian, Lwowiaków i Stanisławowiaków. Działają one w oparciu o postanowienia statutu Towarzystwa. Kluby te liczą od kilkunastu do kilkudziesięciu członków. Organizują zebrania poświęcone głównie wspomnieniom z kresowych małych ojczyzn, członkowie uczestniczą w kwestach na renowację cmentarzy lwowskich i utrzymują kontakty z Polakami mieszkającymi na Kresach Południowo-Wschodnich, wspomagając ich – w miarę możliwości w budowie (lub odbudowie) kościołów katolickich na tych terenach. Kluby wydają też własne biuletyny np. „Głos Podolan”, „Strzecha Stryjska” oraz „Gazeta Kołomyjska”.

Z inicjatywy Zarządu Głównego Niezależnego Ruchu Kombatantów AK odznaczenia Pro Memoria otrzymali zaśluzeni działacze naszego Towarzystwa: Zbigniew Chmielowski, Edward Kurkowski, Stanisław Leszczyński, Danuta B. Łomaczewska. Na wniosek Zarządu Oddziału Stołecznego Złotym Krzyżem Zasługi została odznaczona Alina Młyńska-Wójcik, Srebrnym Krzyżem Zasługi Stanisław Parille.

Andrzej Chciuk w swym wierszu pt. „Lwowiacy”, napisanym przed laty na wygnaniu w dalekiej Australii, zawarł takie poruszające przesłanie:

„... My niesiemy i wciąż nieść
mimo tysięcy mil i zmian
będziemy znak ten i tę pieśń
my lwowian wszechświatowy klan”.

Po odejściu ostatnich przedstawicieli generacji przedwojennych mieszkańców Grodu Semper Fidelis ktoś musi przejąć niesienie owego – jak mówi poeta – „znaku i pieśni” w naszej lwowskiej sztafecie pokoleń. Oby byli to ludzie młodzi, siłą rzeczy nie znający już z autopsji polskiego Lwowa, ale kultywujący, przejętą od starszych serdeczną pamięć o nim. Wydaje się, że taka szansa się pojawia.

*Opracowanie – Zarząd Oddziału Stołecznego
TMLiKP-W*

Dekoracja dyr. Gimnazjum Nr 27 im. Orłów Lwowskich Apoloniusz Stawickiego Krzyżem II Obrony Lwowa, 2005 r.

Spotkanie zorganizowane z okazji świąt (opłatek) – 2004 r.

Wiceprezes TMLiKPW Stanisław Leszczyński – Apel Poległych przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Obchody „Dni Lwowa” 2004 r.

Przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Obchody „Dni Lwowa” 2004 r.

Udział drużyny harcerskiej w obchodach „Dni Lwowa” 2004 r.

Poczty Sztandarowe harcerzy i kombatantów przy Grobie Nieznanego Żołnierza 2004 r.

Wybory Zarządu TMLiKPW – Walne Zgromadzenie Członków 2003 r.
(zdjęcia S. Parille)

